



№ 15 (782)

Kohimarjaval, 7. mail 1975

XXVI AASTAKELK

## Приказ

### РЕКТОРА

В приказе № 1162/к ректор ТИИ проф. А. Аарна объявляет благодарность членам нашего коллектива, ветеранам Великой Отечественной войны.

9 мая 1975 года советский народ и его Вооруженные Силы, трудящиеся братских стран социализма, все прогрессивное человечество отмечают 30-ю годовщину всемирно-исторической победы над фашистской Германией. Эта победа явилась свидетельством несокрушимости советского государства, величайших преимуществ социалистического строя, его неоспоримого превосходства над капитализмом.

Студенты института, включившись в социалистическое соревнование в большинстве своем добились высоких показателей в учебе, улучшилось состояние учебной дисциплины, организованность занятий и их посещаемость. Высокие показатели в учебе достигнуты в результате напряженной работы профессорско-преподавательского состава, учебно-производственного и учебно-вспомогательного состава и других работников института.

Поздравляю личный состав института, участников Великой Отечественной войны с 30-й годовщиной победы над фашистской Германией.

Приказываю объявить благодарность и наградить ценным подарком:

АБРАМОВА С. А.  
АЛЛИКА И. К.  
АРУМЕЕЛЯ Э. Х.  
АРХАНГЕЛЬСКОГО В. И.  
БАРИНОВА И. Н.  
БИТЕРСА Э. К.  
БРУТУСА Л. И.  
БУССЕЛЯ О. Д.  
БУЧЕЛОВСКОГО В. И.  
ДОКЕЛИНА С. А.  
ДУДКИНА Я. В.  
ЭССМАА Х. Ю.  
ЭЛЛЕРА А. И.  
ЭРМА Х. И.  
ЭРПОРТА Д. И.  
ГОРОДЕНКОГО Д. И.  
ГРОМИКА Н. П.  
ИВАНОВА К. А.  
ИГНАТОВА М. И.  
ЯСМАНА А. Н.  
ИСОНАСЕ Х. Я.  
ИНЕСА Х.-А. И.  
КАЛЛА Х. К.  
КАЭРА О. А.  
КАЛЬМАНА Л. Х.  
КАСКА К. А.  
КОВЕЦА И. Ф.  
КОЗЛОВА В. М.  
КОКОВКИНА Ф. С.  
КОЛОССОВА В. Е.  
КОЛДИНОГО В. В.  
КОЛЯСОВА В. М.  
КОРРОВИТСА Х. Х.  
КРАХМАЛЬНИКОВА Л. И.  
КУЛДАХА Х. А.  
ЛАРИНА Н. А.  
ЛАУРА А. Ю.  
ЛЕННИКСОНА Х. Х.  
ЛЕВЕТА Р. Ю.  
ЛОЙГОМА О. Г.  
ЛУКСА А. Т.  
ЛУМИ Р. И.  
ЛУХАНООДЕРА Э. Т.



ЛУХАРИ Т. И.  
ЛЫСОВА И. Ф.  
МААСИКА В. Я.  
МАЙСАКА В. Т.  
МАТИЗЕНА Э. А.  
МЕЖБУРДА В. И.  
МЕРГАСОВА А. А.  
МЕСИНУУ В. А.  
МУРЕЛЯ П. Х.  
МЫЛЛУСА А. А.  
НАУМОВА А. М.  
НОВЕЛЯ А. Я.  
ОТСМАНА Р. Э.  
ОТТ Р. Э.  
ПАЮ Э. Э.  
ПАУЛЯ И. И.  
ПЕЕКМА И. Я.

ПИСКАРЕВУ В. В.  
ПОДМОГИЛЬНОГО И. В.  
ПОРХОТУНОВА В. И.  
ПЯРНИКА П. И.  
ПЛССА А. К.  
РААВА Э. Ю.  
РААМСАЛУ Х. А.  
РАЙДНА В. К.  
РАНДЛА О. П.  
РАНДМЕРА У. И.  
РАНДВЕЕ Т. Я.  
РАУДСЕППА Ф. И.  
РЕЙЕРА А. Х.  
РИЙВЕСА Э. Г.  
РОЗАНОВА Н. С.  
РОНИСОНА А. Д.  
РООТСА О. Т.

СААРА Ю. Э.  
САМОЛЕВСКОГО Г. К.  
СЕППА Э. Я.  
СОО И. Э.  
СООДЛА Р. И.  
СОСКИНДА Г. Л.  
СМИРНОВА В. М.  
СУНИЛА А. А.  
ШТЕЙНА О. М.  
ШТЕЙНА В. Ф.  
ШЕРВАКА П. Е.  
ШУКИНА А. П.  
ТАЙГРО Ю. Я.  
ЗАЙЦЕВА Е. И.  
ЗИНОВЬЕВА А. М.  
ТАММА Б. Л.  
ТИВАРА Х. А.  
ТИЙДО Х. К.

ТИИРИКА Р. И.  
ТИЙСМУСА Х. А.  
ТИППО К. Г.  
ТРАПЕЗОНЦЕВА Г. Г.  
ТРУУУСА И. А.  
УМБЛЕЯ К. Я.  
ВЕИНОЛА А. М.  
ВЕРНЕРА А. И.  
ВИММСААРЕ К. А.  
ЗАЛМАНОВА С. Я.  
ЗАЙЦЕВА Е. И.  
ЗИНОВЬЕВА А. М.  
НИКИТЕНКО С. Ф.  
ЗАМЯТИНА Ф. В.  
ФЕДОТОВА В. И.

# MÖÖDUNUT MEENUTADES

VILKAST VIHMAST KÖDUSEST KULUST  
TUNGIB LÄBI ROHETAV ROHI.  
LAHTI LÜÜES TALVISED SULUD  
KÜPSEB KEVAD. EI KÜSI: «TOHIN?»

LAIAL VÄLJAL, KUNAGI KURVAL  
RISTI-RÄSTI RÄSIVAST TUULEST,  
ELU LABI KAMARA MURRAB,  
HELE HALJUS PINNALE TULEB.

VAEVU MÄRKAD PUHMASTE VEEREL  
JUBA AMMU ROHTUNUD KRAAVE.  
ÜLE NENDE LAIEMAKS TEEME  
LOOVA MÖTTÉ TÄNASEID TRAAVE.

AMMU KÄIDU AASTAISSE LOORUB.  
TÄNA SIISKI MEELEDE TAAS TOUSEB.  
SOOVIKS SULLE, TÄNANE NOORUS,  
MITTE NÄHA NEID SURMAÖUDE!

OTTO ROOTS  
ehitusmehaanika katedri dotsent,  
Suure Isamaasõja veteran

## KOLMEKÜMNENDAL RAHUKEVADEL

9. maid, Võidupüha, tähistab nõukogude rahvas ning kogu progressiivne inimkond üldrahvaliku ja püha pidupäevana. Otsustati ju möödunud sõjas esimese sotsialistliku riigi saatus, maailma tsivilisatsiooni, progressi ja demokraatia tulevik. Sellest ammendasid jõudu nõukogude rahvas ja tema relvajoud, selle nimel käis nõukogude sõjamees läbi pika, ränkraske ja ohvriterohke võtlustee ning heiskas võidulipu Berliinis. Ainult tänu sotsialistlikele korrale ja Kommunistliku Partei juhtimisele suutis Nõukogudemaa olla peamiseks jõuks, kes takistas saksa fašismi tee maailmavalitsemisele, kandis oma õlgadel peamist sõjaraskust ning etendas otsustavat osa fašistliku Saksaamaa ja seejärel ka militaristliku Jaapani purustamisel. Võit fašismi üle rajas soodsad tingimusel ning andis uut hoogu maailma uuemisprotsessile ja tema kuju-nemisele tänapäevaseks, mil jõudude vahekoras maailmaareenil on aset leidnud põhjalikud muutused rahu, progress ja sotsialismi kasuks.

Suure Isamaasõja päävadest kuni tänaseni on küllap tuhanedes jutustuses ja lauludes, romaanides ja filmides ning muudes kunstiteostes käsitletud koju rahulikule tööle pöörduva sõduri tundeid. Kas ei kõla see uhkelt ka järgmises tunnud laulusalmis:

«Oled võimas, mu maa,  
suur ja noor oled sa  
ja sind ehib nüüd rahu ja võit.  
Koju viib meie tee,  
nagu sõjas su eest  
sinu kuulsuseks teeme me köik.»

Neis laulusõnades väljenduvat töötust on Suure Isamaasõja veteranid auga täinud.

Nõukogudemaa on ammu ravinud sõjahäavad ja saavutanud silmapaistvat edu kommunistlikus üleselhitustöös — NLKP XXIV kongressi otsuste elluviimisel ja rahuprogrammi edukal realiseerimisel. Seoses võidu 30. aastapäevaga stiveneb veelgi nõukogude rahva ja tema noorsoo lugupidamine endiste sõjameeste lahingu- ja töösangarlusest, kõikjal mälestatakse erilise austusega Suures Isamaasõjas langenuid. See mõte läbib ka meie instituudis viimasel ajal rohkearvuliselt toimu-nud ja veel kavas olevaid üritusi.

TPI-s töötab 123 Suure Isamaasõja veterani, kelle panus meie kordaminekutesse on märkimisväärne. Nimetagm siinkohal TPI parteikomitee liikmeid prorektor H. Tiismust, dots. V. Arhangelskit, dekaan H. Kulmat, tsükliülem V. Butse-lovskit ja H. Joonaset, prorektoeid B. Tamme, H. Lepiksoni ja H. Eesmaad, kateedrijuhatajaid I. Barinovi, E. Mattisenit, K. Viimsaaret, O. Pikkovi, R. Levetit, A. Reierit, P. Murelit, J. Dudkinit, A. Samolevskit, õppejõude V. Kozlovi, O. Roots, H. Erni, H. Tiidot, D. Gorodetskit, P. Larinit, I. Pauli, U. Taigrot, A. Pässi, A. Jasmani, S. Dokelinit, H. Jänest, R. Otti, teenistujaid A. Lauri, A. Vennolat, E. Toomaru, A. Talvetit, A. Zinovjevit ja paljusid teisi. Vajaduse korral oleme abi ja nõuandeid saanud igalt Suure Isamaasõja veteranilt.

TPI parteikomitee, rektoraadi ja kogu kollektiivi poolt õnnitlame kõiki Suure Isamaasõja veterane, täname tehtud töö eest ja soovime eeskõige head tervist ja uusi kordamine-kuid!

Ees seisab NLKP XXV kongress, mis seab täpsed sihid tule-vikuperspektiivid realiseerimiseks. Sihte seab ka iga töökollektiiv, sest uus viisaastak saab ikkagi alguse ka igas kollektiivis saavutatud tulemustest.

TPI parteikomitee nimel õnnitlen kogu instituudi kollektiivi võidupüha puhul ja soovin uusi kordaminekuid kõrgkooli ees seisvate ülesannete täitmisel.

BERNHARD HIIRE  
TPI parteikomitee sekretär

## VÕIDUPÄEVANI

Sõda — see sõna käteb endas midagi kindlaks kujunenut ja samal ajal uudset meie kõigi jaoks. Meie, kes oleme rendimehed ja meie, kes me võime end nimetada sõjavärgsekseks põlvkonnaks. Tihti tundub, et oleme sellest kuulnud palju, rääkinud palju ja vaadanud palju, teame kõike ega või leida enam midagi erakordset. Ometi on iga võidulejõudnu elu unustamatult seotud aastatega 1941–45, kindlasti kõige enam meelde jäänu-tega, erilistega. Ja kuigi võit tuli pingutuse ja kaotustega, mis on mõõdetavat vaid superlatiiviga, on ainsagi sõjamehe lahingutee midagi kordumatu, midagi erilaadset ja tagasipöördumatut talle endale, ta rindekaaslastele ning meilegi, nüüdsetele noorte.

Üks endistest sõjameestest on ka dots. KARL KASK, TPI-toiduainete laboratooriumi juhataja.

«Olin TPI lõpetanud 1940. aastal ja töötasin siin assistendina. Mobiliseeriti minu teisel sõjakuu, esialgu Arhangelski oblasti tööpataljon. Hiljem määrati armeesse — 249. diviisi sidepataljoni. Olin roodu- ja rühmakomandör, tegin kaasa Eesti Laskurkorpuse kogu sõjatee Velikije Lukist Sõrve sääreni.

Kuidas on meeles võidupäev?

Olime Kuramaal, 8. mail pidi-



me lahingusse minema. Side-ilemale helistati, et liikumine on edasi lükatud. Peatusime. Aga meeste hulgas käisid juba jutud, et sakslaste hakkavad kapituleeruma. Sidevääosas teatse ju ükko natuke rohkem. Kindla teate saime üsna oma-moodi: üks sideväälane kontrollis sideliine, otse öeldes roonis posti otsa ja lülitas aparaa-di sisse, see kuulus tema kohus-te hulka. Nii ta siis kuuliski pealt, kui juhtkonnale Saksa-maa kapitulatsioonist ette kanti. Rõõm oli muidugi suur.

9.-ndl, pärast ametlikku või-duteadet, korraldati tuleväärk, tulistati üheaegselt ükskõik mis liiki relvadest. Kestis lausa mitu

tundi, seda andis alles vaada-ta.

Demobiliseerisin pärast sõda kaardiväeleitnandina. 1. juu-list 1946 olin taas TPI-s.

Ring sai täis. Mälestuslugu, mis oma lühiduses ja pisut ehk ametlikuseski veidi ülekohtune on tolle keeruka aja kohta, kuid eks ole seegi vaid üks palju-dest.

P. S. Meenutuste juurde käi-val fotol on 689. siderühm pärast Kuramaalt tagasitulekut. Karl Kask on esimeses reas va-sakult kolmas.

Vestelnud  
URMI REINDE

## LILLEDE ODESSAS JA SEVASTOOPOLIS

Odessa ja Sevastoopol kaits-misel ülesnäidatud patriotism, mehisus ning kodumaa-armas-tus on kirjutanud leegitsevaid lehekülgi meie rahva ajalukku.

Neisse paikadesse viis ka gru-pi meie instituudi üliõpilaste ja õppejõudude ekskursioonite. Reisirahvaks olid TPI ku-jutava kunsti rahvälükoli kuu-lajad ja õpperühma KO-101 üliõpilased, -telle tootmis-praktika, sealhulgas ka ühis-kondlik-poliitilise praktika paikadeks olid Odessa, Sevasto-pol ja Massandra. Ekskursiooni hea kordamineku eest hoolites teadusliku kommunismi kate-deeri õppejõud Silvia Hiibus.

Kangelaslinn ODESSA on suhteliselt noor linn (rajatud 1795) ja kindlasti nooruse linn — ainuüksi kõrgemaid õpp-e-asutusi on siin 14.

Paljupalgeline on tema ja ta ümbruse ajalugu. Odessa arheolo-giamuuseumi eksponaadid kõnelevad sellest, et inimesed on Musta mere ääres elanud iidsetest aegadest. Kimmeri-sed, sküüdid, kreeka kolonistid, slavilased ja tatarlased on pi-danud võitlust nende paikade pärast. Siinne loodus, keedusool, viinamari, mereteed, sadamad ning stepiavarused pakkusid elatumisvõimalusi paljudele.

Odessa on revolutsionilise vürilise traditsioonide linn. Siin rajati 1875. aastal Lõuna-Vene Töölüsühing, siitkaudu jõudis rahvani Herzeni «Kolokol» ja leninlik «Iskra». Kuulsat Odessa treppi tunneb nüüd igauks

Potjomkini trepi nime all. Nii meenuvad 1905—1907. aasta revolutsionilised klassila-hingud, ülestöös soomuslaeval «Potjomkin», revolutsioniliste madruste hukkunud juhi Va-kulintšuki mälestus. Odessast läödi merre deniinlaste ja val-gekaartlaste viimased riismed Kodusõja ja välismaise inter-ventsiooni päevil.

5. augustist kuni 16. oktoobriini 1941. a. pidasid Odessa kaitssjad kontradmiral G. V. Žu-kovi juhtimisel raskeid lahin-guid fašistidega. Hävitati ja võeti vangi ligi 160 000 væn-lase sõdurit ja ohvitseri. Või-tejate vaprus ja patriotismi eest omistati linnale kangelas-linna nimetus. Linn ei alistunud väenlastele ajutise fašistliku okupatsiooni päevil. Jätkus par-tisanisõda.

Partisanide Kuulsuse Muu-seumist viis meie retk Odessa paljundinud katakombidesse — ligi paari tuhande kilomeetri pikkustesse maa-aluste kivikar-jäärde mitmekorruselisse la-bürindi, kus paiknesid sõja ajal partisanide võitlussalgad. Siin võitlesid kuulsad partisanid, NSV Liidu kangelane V. A. Mo-lotsov-Badajev, V. D. Avdejev-Tšernomorski, J. J. Gordienko jt. Ei saanud meist jääda üks-kõikseks keegi, kui läbisime partisanide «magamistube», õpp-e-poliigoni, kui vaatasime «pil-digaleriid» — jooniseid, mille maa-aluste käikude seintele jätsid mälestuseks slovakid, kes liitustid Odessa partisanidega.

SEVASTOOPOLIS, Malahovi kurgaanil, õitses mandlipuu — see ainuke puu, mis on säiliinud Isamaasõja aegadest sellel pommidest katkirebitud maatü-kil. Niiüd on kurgaanile istutatud noori puid, paljude juures nimesildid. Siia on istutanud oma puu kosmonauid. Sevastoopolit külastanud riigitegelased...

Meie silme ees taaselustus ajalugu. 345 päeva pidasid vas-tu murdmattud Sevastoopol kaitssjad 1853—1856. aasta Krimi-sõja ajal. Teist korda tuli kurgaanil ja Sevastoopolil läbi teha raske katsumus Suure Isamaasõja ajal. Üle 250 päeva kestis 1941—1942. aastal linna ohvrite-rikas kaitsmine. Rasked olid lahingud linna vabastamisel maist 1944.

Olime Sapuni mäel, kus kõr-gub obelisk ja põleb igavene tul-i Isamaasõja kangelastele, dia-raamis on aga kunstnik P. T. Maltsevi, G. Martšenko ja N. Prisjokini poolt jäädvustatud lahing fašistidega 7. mail 1944. Seisatasime Nahhimovi väljakule 1941—1942. a. linna kaitssate auks piistutatud memoriaali ees. Käisime meresadamast, kus maabus vabastajate dessant.

Jalas viis köisraudtee meid linna kohal kõrgvale mäenõlv-akule, kus põleb igavene tul-i kõigi auks, kes võitlesid neis paigus nõukogude võimu eest.

Oli vajalik, kõigiti kordalii-nud õppereis, mis köitis meie südamed uute sõprusside metega, uute paikade ja inimestega.

MARTA SÖNNO  
teadusliku kommunismi kateedri õppejõud



# KAS MÄLETAD?

Sõjatule kustumisest meie maal möödub tänavu 30 aastat. Pikk aeg. Ent ometi — nii mõndagi on veel meeles. Ja mõelgem täna sellele ühe tolleaegselt tuntud laulu sõnade taustal:

Kes on õelnud, et ei püsi  
luule sõjateel?  
Võitlustandril süda küsib  
laule enam veel!

Lehitset ühe kunagise rindemehe sõjapäevade päevikut. Aastakümnetest koltunud lehed. Enda köidetud hallide kaantega vihik. Küllap läks kliistri tegemiseks osa võitleja igapäevastest leivanoormistest. Nendelt lehekülgedelt kajastub, kui lähedased ja vajalikud olid tollel karmil ajalgi rindemehele laulud ja muusika. Loen juba osaliselt kustunud pliatsikirja. Valikuliselt mõned episoodid sellest vihikust.

On alatiseks meelde jäääv,  
kus Hipodroomil marsi ootel  
läks veidi nukraks suvepäev.  
Siis sadam. Lahkumine lootes,  
et peagi tagasi toob tee.  
Kes teadis, kui ränk ees on see?  
(27. kuni 29. juuli, 1941)

Järgnesid pikad matkad läbi südasuvise võitlusele pühendunud maa, kuni sügise haku tuli pikem peatus Kambarka õlilinna ehitustandral Kaama jõe kaldal. Sellest Eesti Korpuuse organiserimise eelperiodist meenub, kuidas päävase raske töörühmamise järel öhtustel puhketundidel muusikat tehti. Tore, et just meie pataljonis oli riida nimekaid muusikuid. Ka professor Hugo Lepnurm, kes leidis kuskilt kasti pakitud klaveri, selle häältest ja andis abiks laulumeestele. Ning meie laulupidude peadirigendi Gustav Ernesaksa poolt seal asutatud ja juhitud meeskoori tulebki pidada kuulsa Akadeemilise Meeskoori lätteks. Kontserte anti ka lähedates kultuurimajades.

Ja hiljem, hilisööl, pärast kontserti, piki lummetuisanud radu muldonnidesse tagasi.

Me astume tuiskunud teil  
ja rõue poeb pakase hingus.  
Veel mõtted on muljetest pingul  
ja tukitähed saadavad meid.

Ees hämarduv hangede küür.  
Mees mehele järgnemas töötel.  
Ei mustas öös ainustki lõket,  
vaid kahel pool mändide müür.

Koor vaikides läheb ja läheb.  
On juttu me vahel nii vähe.  
Vaid lume laul jaljade all.

Kuid heldimus hellitab hing.  
Ei tundugi tuuleil vinge.  
Kõik kaeb, mis on kurb, mis on hall.

\* \* \*

Ja siis, maist 1942 — väeosaga laager, sõjaline väljaõpe ning peagi rindeteed. Lahingurännud suvetolmus, sügiseporis ja talvetuisus seitsme surma vahel läbi põlevate ööde ja suitsevate päevade. Mitu pikka aastat. Siangi ei unustatud pikeematel peatustel isetegevust, kõikides allüksustes olid muusikaansamblid, kelle esinemisi mõnuuga kuulati.

21. aprill, 1944. Aegarnööda peatatud itta liikuv rindejoon paisati tagasi läände. Oleme Luuga jõe kaldal.

Sin, Luuga kaldal, kodust kaugel,  
kui uttu raugeb rasket päev,  
veel kaua vestlused ei rauge  
laudnaril, pea all padjaks käed.

Neid mälestusi aeg ei mata  
ja meelet ei vii päeva sõbst.  
Nad sõdelevad kustumata,  
kui tähetuikud selges öös.

Sompus sügisilm. Meie väeosaga asub kiirmarsil kodu suunas.

Kell 12.40 — Eesti piir,  
kell 12.46 — esimene elamu kodurajal.

Rütmiliselt kajab hobuse samm, kaugemal alustab keegi vaikset laulu. Tere, Eesti!

Samal päeval kell 17.30 möödume varemeis Narvast. Järgneb ränd lounasse. Edasi üle Peipsi «kaela» Mehikoormasse. Siis «terel!» Emajõele ja kiirustades Tallinna poole! Põrku — viimane tõsisem jõukatsumine teel pealinna.

Tallinna vabastamine. Kuid meie väeosaga möödub Tallinnast. Saadan ühe linnast ajutiselt lahkuunuga kirja kodustele.

Ja nädal hiljem. Saabume Virtsu. Üle väinade on uduvines veel võõraste hõivatud saared.

Saaremaa vabastamise algus. Suure väina forsseerimine. Rasked lahingud saartel.

Vabastada jäab veel ainult Sõrve sääri. Ja see «ainult...» viibki samal päeval kell 8.30 päeviku autori kauaks raskelt haavatuna haiglaid pidi rändama.

\* \* \*

Valgel päeval ei mõelda sageli pimedale ööle. Halb ja raske ununeb. Kuid meestel, kellel kunagi käidud need karmid teed, on kohtudes ikka veel jutuks: kas mäletad?

## PILDISTATUD

### VOIDULIPU JUURES

14.—18. aprillini kestis Moskvas sotsialismiaade üliõpilaste esimene kokkutulek. Sellel suurfoorumil viibis ka meie instituudi majandusteaduskonna kom-somobilüroo sekretär **AIME RONG**, kes kuulus Eesti NSV delegatsiooni koos TRÜ IV kuruse arstiteaduskonna üliõpilase Hele Everausiga ja ELKNÜ Keskkomitee üliõpilasosakonna juhataja Mait Aadnaga.

Ühel päeval oli Aime ka «TP» toimetuse pärmitistele vastamas. Koige enam meelde jäänust rääkis ta nii:

«Sügava mulje jätsid kohtumise ava- ja plenaaristungid Ametiühingute Maja sammas-saalis, ULKNU Keskkomitee esimene sekretäri J. M. Tjažel-nikovi ja NSV Liidu kõrgema ja keskerihariduse ministri V. P. Jeljutini ettekanded. Oli võimalus näha ja kuulda RÜL-i presidenti Dušan Ulčakit ning UDNF-i asepresidenti Ramon Ajonit.

Kohtumise teisel päeval võtsin osa töökommisionist, kus arutati üliõpilasnoorsoo moraali ja kõlbluse probleemi. Huvitav oli kuulata selles sektsooni Ungari kommunistliku noorsooühingu sekretäri Sándor Nagy sõnavõtti. Ungaris võtavad üliõpi-lased endale aastaks individuaalkohustused, kevadel toimub asteerimine ja kohustuste täitmata jätmisel võib olla küsitarv selle noore edasine kuulumine noorsooühingsse. Poolas on senini terav probleem võitlus ateismiga. Saksas DV esindaja Helga Schneider rääkis õppegrupi mõjust üliõpilasele — SDV-s on selle kohta tehtud isegi teaduslike uuringud.

Kohtumisest osavõtjail oli võimalus ühe päeva jooksul tutvuda põhjalikult Moskva ühe kõrgkooliga. Kuna gruppidesse jaotati tähestikulise nimekirja järgi, sattusin Tšaikovski-nimelisse konservatooriumi. Ehki olen tehnikakoolist, ei kahetses tagantjärele seda «sattumi». Meile tutvustati konservatooriumi, ise sain, pikemalt rääkida komsmolisekretäri Aleksander Böttšenkoviaga ja klaveriteaduskonna komsmolisekretäri Vojodja Ivanoviga. Konservatooriumis õpib rohkem kui 1000 tüdengit, õpereedukus on üle 90%. Järgitakse põhimõtet, et andekule peab tingimata lisanduma töö. Käisime ka ühiselamutes — mugavad kaheinimesetoad, igas toas klaver.

Meelde on jäänud sõprusõhtud hotelli «Junost» salis, kui esinesid Moskva üliõpilastaidlejad. Nägime väga head pantomimipi. Hämmastas ja kiskus kaasa just see hing, millega asja juures olli.

Ja muidugi suurim elamus minu jaoks — kohtumisest osavõtnuid pildistati NSV Liidu relvajõudude keskmuuseumis voidulipu all. Selle au osaliseks sain ka mina.»

INGA LEOK

### MATKATEELE

Järjekordse matkasarjana organisereib TPI matkaklubi «Maimatka-75», millega tähistame vüödù 30. aastapäeva. Matkatakse jalgsi ja veetide mõõda Krimmis, Karpaatias, Leedu ja Läti NSV-s, Novgorodi ja Leningradi oblastis ning muidugi koduvabariigis. Matkamarsruutidele suundub 12 gruppis 105 osavõtjaga, sealhulgas peale TPI matkajate ka esindajad kõigist Eesti NSV kõrgematest koolidest.

TPI «Maimatka-75» põhilised eesmärgid võiks kokku võtta järgmiselt:

- \* tutvumine lahingu- ja töökuusse paikadega ning looduse oma-pära ja vaatamisväärsustega;
- \* hästi puhatu enne kevadise eksamisessiooni kaasnevate pingitöusu;
- \* tösta matkasportlikku taset ning ettevalmistatust raskematest matkatest osavõtuks;
- \* laienenda matkamise kandepinda TPI-s.

ALEKSANDER KILK  
matkaklubi esimees



бесполезен, но не в руках героя. Быстро отделив тело пулевого от станицы, сержант схватил его раскаленное дуло и начал крашить врагов. Самурай не стрелял. Они, видимо, получили приказ взять сержанта живым. Но не тут-то было. Советский богатырь обрушил на головы врагов свое страшное оружие. Но вот вражеская пуля пробила сердце героя. Он рухнул на камни во весь свой богатырский рост. В это время с соседнего участка фронта подошла подмога. Враг был отброшен с высоты. В рядах бойцов, спешивших на помощь сержанту, был и автор этих строк.

Подвиг Ивана Лабоды звал нас вперед. Вокруг тела героя лежали трупы поверженных им врагов. Камни и скучная трава, высокшая от южного зноя, были забрызгены кровью и мозгом врагов. Мы насчитали двенадцать трупов. Руки сержанта продолжали сжимать дуло пулемета, и, когда мы разложили их, то увидели, что ладони его рук были прожжены до костей. Так погиб, защищая свою Родину, украинский колхозник Иван Лабода. Родина высоко оценила его подвиг. Он был посмертно награжден орденом Боевого Красного Знамени.

## СОВЕТСКИЙ БОГАТЫРЬ

дио передало в сводке о взятии города и порта Северной Кореи Сейсина. Это было не легким делом. У стен города стояла японская стрелковая дивизия, которая с рассветом начала атаку против десантников. Плохо бы кончилось, если бы не подоспела подмога — морские пехотинцы батальонов подполковников Бароболько и Воротникова. Но и тогда силы были далеко не равными: два батальона против дивизии. На главном направлении против нашей роты, охранявшей высоты, шли в атаку отборные самурайские части. Убитых в строю заменяли другие. Казалось, что враг неуязвим и остановить его нельзя.

В ста пятидесяти метрах от наших окопов самураи бросились на штурм. На правом фланге роты действовал пулеметчик — сержант Иван Лабода. Отнем своего «максима» он косил ряды противника. И вот, когда японцы были уже в нескольких шагах от окопа Лабоды, кончились патроны. Против сабель и пистолетов был

Б. СМИРНОВ.

## ГДЕ Я ВСТРЕТИЛ ДЕНЬ ПОБЕДЫ

День Победы я встретил в Чехословакии, западнее города Брно в составе 40 гвардейского Талинского ордена Богдана Хмельницкого минометного дивизиона 2-го Украинского фронта. Шли упорные бои с группировкой противника, численностью 900 тыс. человек, в направлении Брно—Прага. Враг имел до 10 тыс. орудий, съезде 2200 танков и около 1 тыс. самолетов. Он рассчитывал прорваться на запад и сдаться в плен американцам.

Общее наступление началось 6 мая и продолжалось до 15 мая. Узнали, что 9 мая объявлено Днем Победы, около 18 часов в этот же день. Радостное известие еще больше укрепило стремление разгромить противника, который и в последние дни войны совершал чудовищные злодействия против человечества.

Я неоднократно видел своими глазами, как фашисты, отступая, расстреливали мирных жителей целых сел, уничтожали пленных и ученых в фашистское рабство советских людей. Эти злодействия совершались в школах, конюшнях, скотных дворах погонщиков, что вызывало у советского солдата еще большую ненависть к фашизму. В одном населенном пункте (не помню название) мы захватили 9 мая целое подразделение фашистов, расстреливших пленных и мирных жителей. Наша месть этим фашистам была карающей.

Отмечали День Победы 16 мая 1945 г. Всем полком на большом поле в 12 км от г. Бенешов (теперь Готвальдов) почтили память павших в боях однополчан; среди них была и Елена Варшавская, которая погибла при освобождении г. Талина и похоронена в братской могиле у вечного огня и памятника воинам, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины.

Цыганы 36-й средней школы г. Талина борются за присвоение их дружине имени Елены Варшавской.

Поздравляю весь коллектива

Талинского политехнического института с 30-й годовщиной Победы советского народа над фашистской Германией. Желаю всем высоко нести честь и достоинство советского человека, всегда помнить, какой дорогой ценой досталась советскому народу победа в Великой Отечественной войне.

А. МЕРГАСОВ.



## ТПИ В МАЕ 1945

16 апреля 1945 года начался штурм Берлина. 25 апреля войска I Украинского и I Белорусского фронтов завершили окружение Берлина. В этот же день армии фашистской Германии были рассечены — наши войска вышли к Эльбе и соединились с наступающей армией США.

Ранним утром 1 мая над Рейхстагом уже разевалось Красное Знамя Победы. 8 мая были подписан акт о безоговорочной капитуляции, а 9 мая в 2 часа с минутами (по Московскому времени) войска фашистской Германии стали повсеместно капитулировать.

Война, продолжавшаяся 1417 дней и ночей, закончилась полным разгромом в военном отношении самого могущественного империалистического государства.

Тяжелой была война. Только за пределами нашей Родины, в борьбе за свободу и независимость народов Европы пали смертью храбрых более одного миллиона бойцов и командиров Советской Армии. Это гораздо больше, чем потери всех наших союзников за все годы войны. А сколькие погибли, защищая нашу Родину на своей территории.

Но радостной была долгожданная победа! Салютом из

1000 орудий в этот первый мирный день Москва, ликующая и праздничная, провозгласила здравицу в честь советского народа, выдержавшего тяжкие испытания.

9 мая 1945 года в 9 часов 30 минут в актовом зале Таллинского политехнического института (сейчас это физкультурный зал в шестом учебном корпусе) состоялся митинг преподавателей и сотрудников института. Выступил

шистской оккупации. Завершился успешно. Этому способствовало подготовительная работа, проведенная еще в годы войны в советском тылу. Многие специалисты, эвакуировавшиеся в 1941 году, теперь вернулись и стали работать в институте. Это доценты Вольмер, Киррет и др., преподаватели Соонвальд, Эпик. Из Казанского университета приехал Л. Шмидт, из Ленинградского горного института — И. Кальман. Из оставшихся в Таллине активно включились в жизнь ТПИ профессора Маддисон, Когерман, Хуммель, зам. директора по учебной и воспитательной работе проф. Л. Юргенсон.

Активно включились в работу общественные организации — комсомол и профсоюзы студентов и преподавателей.

В дни, когда части Эстонского стрелкового корпуса вернулись в Таллин, в ТПИ началась весенняя экзаменационная сессия.

**В. АРХАНГЕЛЬСКИЙ.**  
Доцент



## ЗА КРУГЛЫМ СТОЛОМ „ИСКАТЕЛЕЙ“

Члены клуба «Искатель» встретились с ветеранами войны — преподавателями военной кафедры ТПИ — и попросили их рассказать о своем боевом пути, высказать свои пожелания студентам ТПИ.

**Подполковник Порхотов:**

— В Советскую Армию меня призвали 2 ноября 1943 г., некоторое время был в учебном танковом батальоне, где нас готовили к будущим боям.

Принимал участие в освобождении Таллина, а затемнес здесь гарнизонную службу. Потом воевал под Кенингсбергом, в Польше... В конце войны был направлен в Харьковское танковое училище, а в 1947 г. — в группу советских войск в Германию.

Имею орден Красной Звезды и 12 медалей.

Как ветерану войны мне бы хотелось пожелать, чтобы студенты, проходящие подготовку на военной кафедре, лучше учились и постигали военную науку, воспитывались в себе волевые качества, которые имеют большое значение для офицера.

**Майор Игнатов:**

— Войну я начал в 1943 г. в Заполярье. Боевое крещение принял при расчистке дороги для наших войск, когда мы попали под большую бомбежку противника.

Прошел с боями по всей Скандинавии вплоть до Осло. Тяжело было обеспечивать продвижение войск, особенно в Норвегии. Затем нашу

бригаду перебросили на Западный фронт. Участвовали в разминировании ряда городов Польши, Германии...

Под конец войны нас перебросили в Улан-Батор. Прошли Маньчжурию, Китай и дошли до Мукдена. Приходилось очищать туннели от смертников-самураев.

Хотелось бы пожелать студентам больше заниматься физической подготовкой, но не забывать совершенствовать свои знания по всем предметам.

**Полковник Полтавец:**

— Войну встретил в 1941 г. на территории Белоруссии. Был тогда войсковым инженером.

Мне пришлось воевать под Москвой, под Сталинградом. Всюду враг упорно сопротивлялся, но мы свои задачи выполняли.

После разгрома немцев под

## СВЕРСТНИКАМ

Мои одногодки в шинелях,  
Вы дом покидали родной,  
Ишли сквозь пургу и метели  
В горячий, сурговый бой.  
Военные годы встречали  
Винтовкою, флагом, пайком,  
И все же иногда  
вспоминалось  
Как в детстве бежал

босиком.

Вы кровью поля пропитали,  
Где рожь колосится сейчас,  
Вы с криком «Ура!» погибали,  
За новую жизнь и за нас.

Вас взрывы уже не пугали —  
Вам четко приказы даны,  
Вы стойко в тот год  
охраняли

Границы Советской земли.

Есть многое имен, влитых в бронзу.  
У вас эстафету берем:  
Под мирным, сияющим солнцем  
По-вашему жизнью проживем.

**Юрий СЛОВОДЧУК,**  
ЛА-27 веч. фак.



## 9 МАЯ, 30 ЛЕТ НАЗАД

Наш батальон из-под Винер-Нойштадта 8 мая сосредоточился в парке, на окраине небольшого австрийского города Леобен, лежавшего в долине реки Раба.

Накануне ночью я услышал в эфире станцию, которая передавала сообщение о восстании в Праге и просюю о помощи и то, что Берлин капитулировал и ведется какие-то переговоры о мире. Я доложил командованию об услышанном, но в ответ получил приказ: не придавать значения, молчать, вдруг провокация. Война шла, мы теряли людей, лишь 4 мая на перевале при разминировании дороги был убит снайпером командир саперной роты лейтенант Чернышов, и эту утрату все тяжело переживали —

**Д. ГОРОДЕЦКИЙ.**

Ясно было: война вот-вот кончится, а тут убит!

Утром 9-го мая, около 4-х часов нас разбудила стрельба в городе, которую сопровождали людские крики. Сыграли тревогу и выслали в город разведку на мотоцикле. Когда она возвращалась, крича и стреляя в воздух, до сознания дошли и слова: «Победа-а-а! Ура!!!». Все, кто был в это время с оружием, отсалютовали этому долгожданному слову, принесшему миру мир. 1417 боевых дней и ночей, поражений и побед, величайших жертв и усилий советского народа потребовалось на то, чтобы разгромить агрессора, загнать фашистского зверя в его логово и там добить его.

**Д. ГОРОДЕЦКИЙ.**

фронт находился в 70—80 км от моего родного города Тулы. В Туле дислоцировалось много частей. И в октябре я добровольно вступил в автомобильный батальон, в составе которого дошел до Штеттина. До Берлина оставалось 130 км.

Из боевых дней трудно особо выделить что-либо. Наиболее запомнилась подготовка к Курскому наступлению — мощь нашей армии.

Имею 10 правительственных наград. Сейчас, мне кажется, нужно уделить самое серьезное внимание воспитанию студентов — будущих офицеров.

**Беседу записали:**

**В. Андиферов, ММ-87, В. Сметанин, ММ-68, В. Нуриев, ММ-68.**

### Из немецких анекдотов:

Старая крестьянка посетила в конце декабря 1941 года сельского учителя и увидела впервые в своей жизни глобус.

— Покажите мне, пожалуйста, господин учитель, где находится Франция.

Учитель показывает ей Францию.

— Довольно большая эта Франция, — говорит старушка.

— А где Соединенные Штаты Америки?

— Здесь, милая женщина.

— О, они еще больше! А где Советский Союз?

Учитель показывает ей.

— А где мы?

Панец учителя касается Германии.

Крестьянка озадаченно смотрит, а затем говорит:

— Господи, почему никто не подарит фюреру такой глобус!

### Из чехосlovakских анекдотов:

— Ты не знаешь, почему у нас на три года закрыли высшие учебные заведения?

— Знаю: чтобы немцы могли нас догнать по культуре.

Уголок сатиры подготовили: **В. ГОРБАЧЕВ, Л. ГОЛОВКОВА.**

**Vastutava toimetaja aset.**

**M. RANDVEER**

«Таллинский политехник», органическое, ректората, комитета ЛКОМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn Pikk 40/42.

Hind 2 kor.

Tellimuse nr. 808.

MB-04638.